

Rozwiązania systemowe dotyczące podręczników szkolnych

9 września 2014 r.

Ogólna charakterystyka rozwiązań

Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r. poz. 811) wprowadza szereg zmian w sferze podręczników szkolnych.

Ustawowe zmiany polegają na:

Ogólna charakterystyka rozwiązań cd.

1. nałożeniu na ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania zadania wyposażenia szkół podstawowych w bezpłatny podręcznik do zajęć z zakresu edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej dla uczniów klas I-III. Zmiana będzie wdrażana stopniowo, począwszy od roku szkolnego:
 - ☐ 2014/2015 – w stosunku do uczniów klas I szkół podstawowych,
 - ☐ 2015/2016 – w stosunku do uczniów klas II szkół podstawowych,
 - ☐ 2016/2017 – w stosunku do uczniów klas III szkół podstawowych;

Ogólna charakterystyka rozwiązań cd.

- 2) wprowadzeniu dotacji celowej dla organów prowadzących szkoły podstawowe i gimnazja z przeznaczeniem na zakup: podręczników do nauczania języka obcego nowożytnego, materiałów edukacyjnych do nauczania języka obcego nowożytnego lub materiałów ćwiczeniowych dla klas I-III szkoły podstawowej, podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla klas IV-VI szkoły podstawowej i podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla wszystkich klas gimnazjum. Zmiana będzie wdrażana stopniowo, poczynając od 2014 r., w którym dotacja celowa będzie udzielana na wyposażenie szkół podstawowych w podręczniki do nauczania języka obcego nowożytnego lub materiały edukacyjne do nauczania tego języka oraz materiały ćwiczeniowe dla klas I. W kolejnych latach dotacja obejmie następne klasy szkoły podstawowej i klasy gimnazjum;

Ogólna charakterystyka rozwiązań cd.

- 3) nałożeniu na szkoły podstawowe i gimnazja, obowiązku zapewnienia uczniom bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych zastępujących lub uzupełniających podręcznik oraz materiałów ćwiczeniowych. Zmiana będzie wdrażana sukcesywnie, począwszy od 2014 r. w odniesieniu do uczniów klasy I szkoły podstawowej. Egzemplarze podręczników oraz materiałów zastępujących lub uzupełniających podręcznik będą własnością organu prowadzącego szkołę i będą wypożyczane uczniom, zaś egzemplarze materiałów ćwiczeniowych zostaną przekazane uczniom bez obowiązku zwrotu po zakończeniu zajęć w danym roku szkolnym;

Ogólna charakterystyka rozwiązań cd.

- 4) modyfikacji warunków dopuszczania do użytku szkolnego podręczników, poprzez wprowadzenie zakazu zamieszczania w podręczniku ćwiczeń, zadań i poleceń wymagających wypełniania w egzemplarzu podręcznika, tak aby mógł on być przeznaczony do wieloletniego użytku oraz zakazu zamieszczania w podręczniku odesłań i poleceń do dodatkowych, opracowanych przez określonego wydawcę materiałów dydaktycznych przeznaczonych dla ucznia;

Ogólna charakterystyka rozwiązań cd.

- 5) wprowadzeniu wymogu, aby szkolny zestaw podręczników obejmował po jednym podręczniku do danego przedmiotu danej klasy (przewidziane są wyjątki od tej zasady);
- 6) umożliwieniu rodzicom wpływu na ustalanie szkolnego zestawu podręczników poprzez zobowiązanie dyrektora szkoły do zasięgnięcia opinii rady rodziców przed ustaleniem zestawu podręczników lub materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych obowiązujących w szkole;

Ogólna charakterystyka rozwiązań cd.

- 7) wprowadzeniu norm porządkujących praktyki marketingowe stosowane przez niektórych wydawców oraz podmioty dokonujące obrotu podręcznikami w celu nakłonienia szkoły do wyboru konkretnego podręcznika, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych, a także eliminujących sytuacje, w których nabycie podręcznika jest możliwe wyłącznie w pakiecie z innymi dodatkowymi materiałami dydaktycznymi, wbrew woli konsumenta.

Rola biblioteki szkolnej we wprowadzaniu zmian

Art. 22aj ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty i niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 811) stanowi, że w bibliotece szkolnej są gromadzone podręczniki, materiały edukacyjne, materiały ćwiczeniowe i inne materiały biblioteczne oraz że czynności związane z zakupem do biblioteki szkolnej podręczników, materiałów edukacyjnych, materiałów ćwiczeniowych i innych materiałów bibliotecznych oraz czynności związane z gospodarowaniem tymi podręcznikami i materiałami wykonuje dyrektor szkoły. Art. 22ak ustawy nakłada na szkołę podstawową i gimnazjum obowiązki nieodpłatnego:

- 1) wypożyczania uczniom podręczników lub materiałów edukacyjnych, mających postać papierową, lub**
- 2) zapewniania uczniom dostępu do podręczników lub materiałów edukacyjnych, mających postać elektroniczną, lub**
- 3) przekazywania uczniom materiałów ćwiczeniowych bez obowiązku zwrotu lub ich udostępniania.**

Rola biblioteki szkolnej we wprowadzaniu zmian cd.

Dostarczone do szkół, jak wyżej opisano we współdziałaniu ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, wojewodów i kuratorów oświaty, ww. podręczniki – zgodnie z przepisem art. 22ad ust. 1 ustawy o systemie oświaty – stają się własnością organu prowadzącego szkołę podstawową z dniem ich przekazania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Przejście własności „Naszego elementarza” wynika wprost z art. 22ad ust. 1, a odbiór podręczników potwierdza dyrektor szkoły w aplikacji internetowej przygotowanej do obsługi procesu dystrybucji oraz bezpośrednio u wykonawcy usługi w momencie odbioru przesyłki.

Rola biblioteki szkolnej we wprowadzaniu zmian cd.

Ewidencji materiałów bibliotecznych należy dokonywać zgodnie z zasadami określonymi przez dyrektorów szkół w zasadach (polityce) rachunkowości oraz w sposób umożliwiający realizację obowiązku inwentaryzacji środków trwałych szkoły wynikającego z ustawy z dnia 29 stycznia 1994 r. o rachunkowości (art. 26, ust.1).

Rola biblioteki szkolnej we wprowadzaniu zmian cd.

Dyrektor szkoły powinien określić szczegółowe warunki wypożyczania podręczników z biblioteki szkolnej, w szczególności zawierające informację, że w przypadku uszkodzenia, zniszczenia lub niezwrócenia ich do biblioteki (art. 22ak, ust. 2 wyżej przywołanej ustawy), szkoła może żądać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia ekwiwalentu pieniężnego (art. 22ak, ust. 3). Należy przy tym podkreślić, że nie jest możliwe żądanie ekwiwalentu rzeczowego. Podpisywanie umów użyczenia podręczników z rodzicami (opiekunami prawnymi) ucznia nie jest konieczne.

E – podręczniki dostępne na otwartych licencjach

Działania zmierzające do rozszerzenia oferty publicznych, bezpłatnych materiałów edukacyjnych, w tym podręczników, są już realizowane od 2012 r., w szczególności w ramach projektu systemowego E-podręczniki do kształcenia ogólnego, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem tego projektu jest przygotowanie 62 darmowych e-podręczników i 2500 uzupełniających je zasobów edukacyjnych do większości przedmiotów ogólnokształcących, począwszy od szkoły podstawowej, poprzez gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalne (kształcenie w zakresie podstawowym). E-podręczniki i inne e-zasoby będą udostępnione na tzw. otwartych licencjach, co oznacza, że każdy będzie mógł je dowolnie kopiować, wykorzystywać czy drukować. Korzystanie z takich podręczników umożliwi każdemu uczniowi swobodny i darmowy dostęp do treści edukacyjnych w dowolnym miejscu i czasie.

Dziękuję za uwagę

Janusz Krupa

Naczelnik Wydziału

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Jakości Edukacji

janusz.krupa@men.gov.pl